

İPEK YOLU'NUN BAŞLADIĞI MİSTİK ÜLKE: ÇİN

Nur ERADLI

Khas Uluslararası İşbirliği ve Eğitim Ofisi

Kadir Has Üniversitesi'nden mezun olmadan hemen önce 2010 yılında Çin'in Hangzhou şehrinde bulunan Zhejiang Gongshang Üniversitesi ile 15 gün süreli öğrenci değişimini kapsayan ortak yaz okulu anlaşması imzalanmıştı. Okul içerisinde yaz okulunun duyurusunu ilk duyduğum an "Uzakdoğu mu? Neden olmasın?" dedim! İyi ki dedim!

Çünkü 20'li yaşlarımda henüz başında dünyanın diğer ucunda bambaşka ve gizemli bir dünyanın olduğunu görmek, hissetmek, dokunmak, konuşmak paha biçilemezdi. Bu yüzden ki hayatımdaki en güzel seyahat deneyimlerimin başında gelir Çin maceram. Hatta sırf Çin'e gidebilme fırsatını yakaladığım için o yıl güz döneminde başlamam gereken yüksek lisans programımı bahar dönemine bile ertelemiştim. 20 kişilik bir kafilayla yola çıkarken Çin ile ilgili tek bildiğim şey dünya üzerindeki en kalabalık nüfusa sahip olması ve 10 saatlik uzun bir uçuşla (ilk uzun uçuş deneyimimle) Şanghay Havalimanı'na incek olmamızdı. Gideceğimiz şehir Şanghay'a 3 saatlik otobüs mesafesindeki Hangzhou şehriydi. Çin'in en turistik şehirlerinden biri olduğu söyleniyordu. Türkiye'de bilen duyan pek yoktu tabii, bu yüzden de tavsiye alacağımız birileri de yoktu. Tam anlamıyla yaşayıp görecektik. Şanghay'a inip Hangzhou için yola çıktığımızda aşırı yorgun ve uykusuzken Çinlilerin otoyolda çılgınca araç kullandıklarını ve yanyana geçerken neredeyse bir ip mesafesi bıraktıklarını gördüğüm an kendime geldim! Bu nasıl çılgınca araç kullanmaktır, elleri sürekli kornada! Sanırım bu Doğu toplumlarında yaygın bir davranış, keza Hindistan'da da benzer manzaralarla karşılaşmıştım.

“Hangzhou: Dünyanın En Görkemli Şehri”

Marco Polo, Hangzhou şehri için “şüphesiz dünyanın en güzel ve en görkemli şehri” demiş. Şehir West Lake'i, İmparatorluk Bahçesi, Tapınakları, göl üzerindeki tekneleri ve köprüleri ile hâlâ güzelliklerini korumaya devam ediyor. Bu yüzden de UNESCO Dünya Mirası listesinde. Çinlilerin “yukarıda cennet,

aşağıda Hangzhou” dedikleri, üzerinde rengârenk çiçekler açan bir göl kenarında kurulu, dünya üzerindeki en romantik ve huzurlu yerlerden biri sayılacak kadar güzel bir şehir Hangzhou. Su ile çevrili olan şehir, birçok kanal ve taş köprü ile bir körfez kenarında büyük bir nehrin üzerinde yer alır, bu yüzden de oldukça nemli bir iklimi var. Şehirdeki tabelalarda veya restoranlarda bir tane latince harf bulmanız imkânsız, tamamıyla kendi alfabelerini kullanıyorlar. İşte bu yüzden yerel halkla anlaşmak biraz zor fakat bir o kadar da eğlenceli. Karşılıklı farklı dillerde bir şeyler anlatan iki insan, sonuçta nasıl oluyor da birbirlerini anlayabiliyor gerçekten hayret verici. Şehirdeki insan trafiğini bir kenara bırakırsak Hangzhou'da hayatınızda yemediğiniz kadar güzel, değişik ve bir o kadar lezzetli tropikal meyveler bulabilirsiniz hem de çok çok ucuza. Hepsini birbirinden şahane ama aklımda en çok yer edeni dışı pembe renkli, dikenli bir ejderha yumurtasını andıran, içi ise beyaz renkte ve kivi gibi siyah taneler barındıran “Dragon Fruit”. Tek kelime ile enfes! Döndükten sonra dünyada gittiğim tüm ülkelerde tattım fakat hem o kadar lezzetli değildi hem de inanılmaz pahalıydı. Hangzhou'nun sunduklarına dönersek, dolunaya denk geldiyseniz ve West Lake (Xi Hu)'te yürüyüş yapıyorsanız bu şehir romantik bir manzarayı ayaklarınızın altına

serer. Hangzhou'nun neden birçok Çinli şaire ilham verdiği ni bu manzarayı gördükten sonra anlayabiliyorsunuz. Çin'de ama özellikle West Lake'de gölün üzerinde gördüğüm devasa nilüfer çiçekleri beni çok etkilemişti. Kıyıların bir bölümünü kaplamış yemyeşil adacıklar ve üzerlerinde nadide su çiçekleri nilüferler... Hangzhou aynı zamanda Çin'in ipek ve yeşil çay üretim merkezlerinden. Qing he Fang Old Street'ten dilediğiniz gibi kaliteli ipekler ve yeşil çaylar alabilirsiniz. Hangzhou'nun tılsımları sadece West Lake manzarasıyla sınırlı değil - antik pagodalara tırmanmak ve huzur veren sessiz tapınakları keşfetmek için şehir daha fazla dalın. Turistik bölgelerden uzakta, kendi başınıza da yürüyebileceğiniz geniş yaya yürüyüş yolları, gösterişsiz ve heyecan verici bir yemek sahnesi, sıradan gece hayatı ve giderek daha kozmopolit nüfusu olan karizmatik ve uğultulu bir şehir var.

Gecenin Kraliçesi: Şanghay

Dünyadaki az sayıdaki şehir, bu denli mistik ve egzotik vaat uyandırıyor. Şanghay da kesinlikle bunlardan biri. Şanghay, dünyanın en yüksek ikinci kulesine ve diğer bir dizi gökdelenle ev sahipliği yapar. Huangpu Nehri'nin şehri ikiye bölmeleriyle doğu ve batı olarak ikiye ayrılır. Doğusu yani Pudang gökdelenlerle ve ticari merkezlerle yükselerek şehrin modern yapısını yansıtırken, batısı yani Puxi adeta şehrin tarihi yüzüne ışık tutar. Puxi bölgesinde müzeleri, eski ve dar sokaklar arasında gizlenmiş tarihi, 1930'ların mimarisini, kafeleri, barları ve restoranları kısacası aradığınız her şeyi bulabilirsiniz. Ama söylemeliyim ki Şanghay'ı Şanghay yapan, kesinlikle eşsiz gece vakti. Gündüzün puslu ve nemli havasına inat geceleri ıslıl ıslıl bir renk cümbüşü. Doğunun Newyork'u dersek haksızlık etmiş olmayız. Birçok etnik kültürle birlikte 24 saat yaşayan bir şehir. Ayrıca Şanghay, Michelin yemek rehberine sahip birçok restoranı ile de büyüleyici. Yemek kültürü Çin sosyal yaşamının merkezi. İnsanların arkadaşlarıyla sohbet ettiği, iş anlaşmalarının enfes yemeklerle kutlandığı ve leziz yemeklerin her zaman gündemde olduğu haliyle az da olsa

Türk kültürünü anımsatmıyor mu? Çin'in diğer bölgelerindeki Çin yemekleri ile Şanghay'da sunulan yemekler kesinlikle birbirinden farklı. Şanghay birçok kültüre ev sahipliği yapan bir metropol olduğundan Çin mutfağının sunumu daha modernleşerek sofralara ulaşmakta. Örneğin, bir kasabada yediğiniz tavuklu *noodle* ile Şanghay'dakinin servis şekli tamamen farklı. Bizzat yaşadığım için söyleyebilirim ki lokal yerlerde gelen tavuklu *noodle*'daki tavuk bir bütün olarak kafasıyla, paçalarıyla, hatta tırnakları ile kesilmiş olarak tabağınızda durunca "bu nasıl bir şey" dememeniz işten değil! Lakin bunun en büyük sebebi, ülkedeki nüfusun çok olması ve kaynakların aynı oranda fazla olmaması.

Çin ve özellikle Şanghay denince akla gelen diğer önemli konu ise "alışveriş". Çinli alışverişçilerin küresel lüks eşya pazarının neredeyse yarısını oluşturduğunu biliyor muydunuz? Lüks tutkunları için lüks markaların yanı sıra, pazarlarda ve kimi küçük koridorlardan geçerek ulaştığınız yeraltı butiklerinden de alışveriş yapma imkânınız var. Seçim size kalmış. Ama unutmayın ki Çin'de pazarlık yapmadan hiçbir

şey almayın. Çekişmeli pazarlıklar sonucu aldığım ürünleri bugün hâlâ kullanıyorum. Pekin sık sık Çin'in kültürel bağlantı noktası olarak dikkat çekse de Şanghay şaşırtıcı derecede yaratıcı bir şehir. Birçok sanat galerisi heyecan verici, çağdaş Çin endişeleri üzerine bir pencere sunarken, gece hayatı seçenekleri de oldukça çeşitli. Çin operaları, akrobasi gösterilerinin yanısıra fazla iddiası olmayan caz ve *indie* mekânlarından tüm gece hip-hop ve elektro dans partilerine kadar, şehir misafirlerine farklı tatlar sunuyor.

Hangzhou'dan Pekin'e: Uzun İnce Bir Yol

Türkiye'den bir kültürel değişim programıyla Çin'in güneyindeki bir eyalete gittiniz ve kaldığınız şehir Hangzhou ile Pekin arasında 1278 km var! Pekin'i görebilmeniz için sadece bir haftasonunuz olsa yine de o kadar yolu gider miydiniz? Cevap veriyorum: Kesinlikle evet! Hangzhou'dan Pekin'e en uygun ve konforlu yolculuk tren. Ama yataklı ve mümkünse hızlısından. Hızlı trenle bile neredeyse 12 saat sürecek bir yolculuktan bahsediyorum hatta bazı trenler 26 saatten daha fazla süren bir yolculukla Pekin'e varıyor. Nereden mi biliyo-

rum? Bir yıl önce aynı programla giden arkadaşlarımızın Pekin yolculuğu normal koltuklu vagonlarda ve yiyecek çuvallarını koridorda yastık niyetine kullanan yerel halka birlikte geçmişti. Evet bizimkisi daha konforluydu ama itiraf ederim ki biraz maceraperest ruhumla o yolculuğu tercih ederdim. Sabahın erken saatlerinde Pekin'e vardığımız zaman hava buz gibiydi. Dile kolay Çin gibi büyük bir ülkenin güneyinden kuzeyine yolculuk ederek âdeta yazdan kışa geçmiştik. Ve Pekin'de sadece 48 saatimiz vardı. Yeryüzündeki çok az yer Pekin'de sergilenen sıra dışı tarih ile eşleşebilir. Sadece bu şehirde Mısır'ın tamamında bulunandan sadece bir eksik, altı tane Unesco Dünya Mirası Alanı var. Şehrin tam kalbindeki Yasak Şehir, Tiananmen Meydanı, Cennet Tapınağı, İmparatoriçe'nin Yazlık Sarayı ve tabii ki Çin Seddi. Pekin eş zamanlı olarak hem bir ülkenin başkenti olarak kasvetli havasını size sunarken diğer yandan yüce tapınaklara ev sahipliği yaparak şehir merkezini yüzyıllar öncesine dayandırır ve bugün yaşama dolu olan antik geçitlerle büyüleyici bir şekilde bağ kurar.

O muazzam ve hayranlık uyandıran Çin Seddi ya da diğer bir isimle Büyük Duvar şehrin kuzeyindeki tepelere doğru yol alır. Pekin'de Çin Seddi'nin birkaç tane tırmanış noktası bulunuyor. Kimileri teleferikle çıkıp kaydıraklarla aşağıya inerken benim gibiler yürüyerek yarım saatte çıkılması gereken sur merdivenlerini 2 saatte de çıkabilir. Yerli turist sayısı o kadar fazlaydı ki her iki basamakta bir durarak birçok Çinlinin fotoğraf makinelerinde ve hatıralarında yerimi/yerimizi aldım/k. Zorlu bir tırmanış sonunda tepeye ulaştığınızda muazzam bir manzara sizi bekliyor olacak. Merak etmeyin merdivenleri çıkmanıza kesinlikle degecek. Gökyüzüne elinizi uzatsanız sanki bulutları yakalayacak kadar yakın olacaksınız – tam masal gibi... Ama bu masal anı 40 kişilik bir yerel turist kaflesinin etrafınızı sararak sizi aranız

alıp fotoğraf çekilmesiyle de sonlanabilir – hazırlıklı olun. Çin tarihinde gelmiş geçmiş tüm hanedanlar özel bahçelerini kurarak doğa ile sanatın uyumunu gözler önüne sermiştir. Pekin'deki Yazlık Saray da doğasıyla, mimarisiyle, tapınaklarıyla ve bahçesiyle uyumlu bir birlikteliğin en güzel örneklerinden birini sunar. Çin'deki birçok yerde hem feodalizm devrindeki imparator otoritesi hissedilir hem de Çin'in tarih ve kültür izlerine rastlanır. Yazlık Saray'da en çok dikkatimi çeken şeylerden biri de "inci" üretimiydi. Gölde inci üretimi yaparak bunu doğal yollarla bir nevi kozmetiğe dönüştüren pek de bilmediğimiz bir sektör mevcut. Rivayete göre İmparatoriçe inci tozlarıyla banyo yaptığından cildinin ay parçası kadar parlak olduğu söylenmekte.

Son olarak komünizm etkisi buram buram kokuyor ülkede. Fakat bir o kadar da güvenli bir ülke - tabii Şanghay ve Pekin gibi büyük şehirlerden bahsetmiyorum. Hele ki turistseniz size zarar vermekten korkan bir toplum var orada. Aksine onlara göre Batı'dan gelmiş biri olarak sizi çok farklı buluyorlar ve İngilizce konuşmadan sadece vücut dilleriyle fotoğraf çektiirmek için ricada bulunuyorlar. Bunu o kadar nazik yapıyorlar ki asla geri çevirmeniz mümkün olmuyor. Hayatımda hiçbir yerde görmediğim muhtemelen de göremeyeceğim bir şey yine bu ülkede - küçük çocuklar tuvaletlerini sokakta istedikleri yere yapıyorlar. Kıyafetlerini çıkartmaları da kolay olsun diye pantolon ya da şortlarının alt kısımları delik ve popoları ortada geziyorlar! Aman Allahım! Diğer bir taraftan gelelim o herkesin merakla beklediği "yemekler"e Kesinlikle tabularınızı, önyargılarınızı yıkarak sokaklarda kurulan gece pazarından en azından bir *noodle* yiye. Ama sabah kahvaltıda yenen yumurtayı denerseniz, ağzınızda kum gibi dağılan çok kötü bir tat vereceğini de bilin. Çok sevdiğim biri demişti ki "gittiğin ülkenin yerel mutfağını ne kadar tadabiliyorsan o kadar dünya insanısındır." O kadar doğru ki, bir kültürü tanımanın başında gelir o ülkenin mutfağı. Çin mutfağı da çok çeşitli ama ne istediğini bilene ve yeni tatlara sorgusuz açık olana. Bu yüzden hayır demeden önce bir deneyin, kaybetmez aksine kazanırsınız.